

Alexander Bergamský - (†303); Alexander mohol byť rímskym vojakom alebo rezidentom Bergama, ktorý bol mučený a zabýť za to, že sa nevzdal kresťanskej viery a znesvätil modly v prítomnosti cisára Maximiana.; podrobnosti o jeho živote sú neisté, ale následné kresťanské príbehy naznačujú, že išlo o stotníka tébskej légie pod velením sv. *Maurícia*; je patrónom Bergama, Capriate San Gervasio a Cervignano d'Adda; v súvislosti s prevozom jeho ostatkov do kaplnka sv. Ursuly v Kempraten bola založená púť, tisíce ľudí prosili za hojenie telesného a duševného utrpenia; pozri *svätci jazdeckí, kresťanskí svätci*

https://en.wikipedia.org/wiki/Alexander_of_Bergamo

M. Wolgemut, W. Pleydenwurff, H. Schedel: Alexander (Norimberská kronika, 1493)

Alexander John White - (†1915); americký maliar a ilustrátor; figurálny a dekoratívny maliar a portrétista; je najlepšie známy portrétmi populárnych osobností (americký spisovateľ Mark Twain, francúzsky sochár Auguste Rodin prezident USA Grover Cleveland); Alexander tiež maľoval citlivé, tonálne krajiny a interiéry. Jeho obrazy patria „Study in Black and Green“, „hrniec bazalky“, „Zelený luk“ a „zásnubný prsteň“; niektoré z jeho nástenných malieb sú v Knižnici Kongresu vo Washington, DC, a v Carnegie Institute, Pittsburgh, Pennsylvania; Alexander bol ilustrátor pre „Harperov časopis“ počas mnohých rokov, a prezidentom Národnej akadémie dizajnu z roku 1909 až do svojej smrti v New Yorku; obraz „Isabella a hrniec bazaliiek“ odkazuje k básni Johna Keatsa o tragickej hrdinke, ktorá má v nádobe hlavu zavraždeného milenca; pozri *americkí maliari, americkí ilustrátori*

http://en.wikipedia.org/wiki/John_White_Alexander

http://en.wikipedia.org/wiki/File:Isabella_and_the_Pot_of_Basil.jpg

[https://www.google.sk/search?q=Alexander+John+White&espv=210&es_sm=93&tbn=isch&sour
ce=iu&imgil=kGqZmIZc8-B9TM%253A%253Bhttps%253A%252F%252Fencrypted-
tbn1.gstatic.com%252Fimages%253Fq%253Dtbn%253AAANd9GcSFqzz3G2bHed7fdztg11Nj4x9r
BFioqaM0hSaeFq0FtZA4r0Dw1g%253B814%253B1024%253BJW46VUSA0HSKzM%253BHtt
p%25253A%25252F%25252Fwww.flickr.com%25252Fphotos%25252F7711591%252540N04%](https://www.google.sk/search?q=Alexander+John+White&espv=210&es_sm=93&tbn=isch&sour ce=iu&imgil=kGqZmIZc8-B9TM%253A%253Bhttps%253A%252F%252Fencrypted- tbn1.gstatic.com%252Fimages%253Fq%253Dtbn%253AAANd9GcSFqzz3G2bHed7fdztg11Nj4x9r BFioqaM0hSaeFq0FtZA4r0Dw1g%253B814%253B1024%253BJW46VUSA0HSKzM%253BHtt p%25253A%25252F%25252Fwww.flickr.com%25252Fphotos%25252F7711591%252540N04%)

25252F2720912465%25252F&sa=X&ei=Gj_cUt-oOcKG4ATN8YGQAQ&ved=0CDwQ9QEwBQ&biw=1858&bih=958#facrc=&imgdii=&imgrc=kGqZmIZc8-B9TM%253A%3BJW46VUSA0HSKzM%3Bhttp%253A%252F%252Ffarm4.staticflickr.com%252F3239%252F2720912465_ff13751aee_o.jpg%3Bhttp%253A%252F%252Fwww.flickr.com%252Fphotos%252F7711591%2540N04%252F2720912465%252F%3B814%3B1024

J. W. Alexander: Spomienky

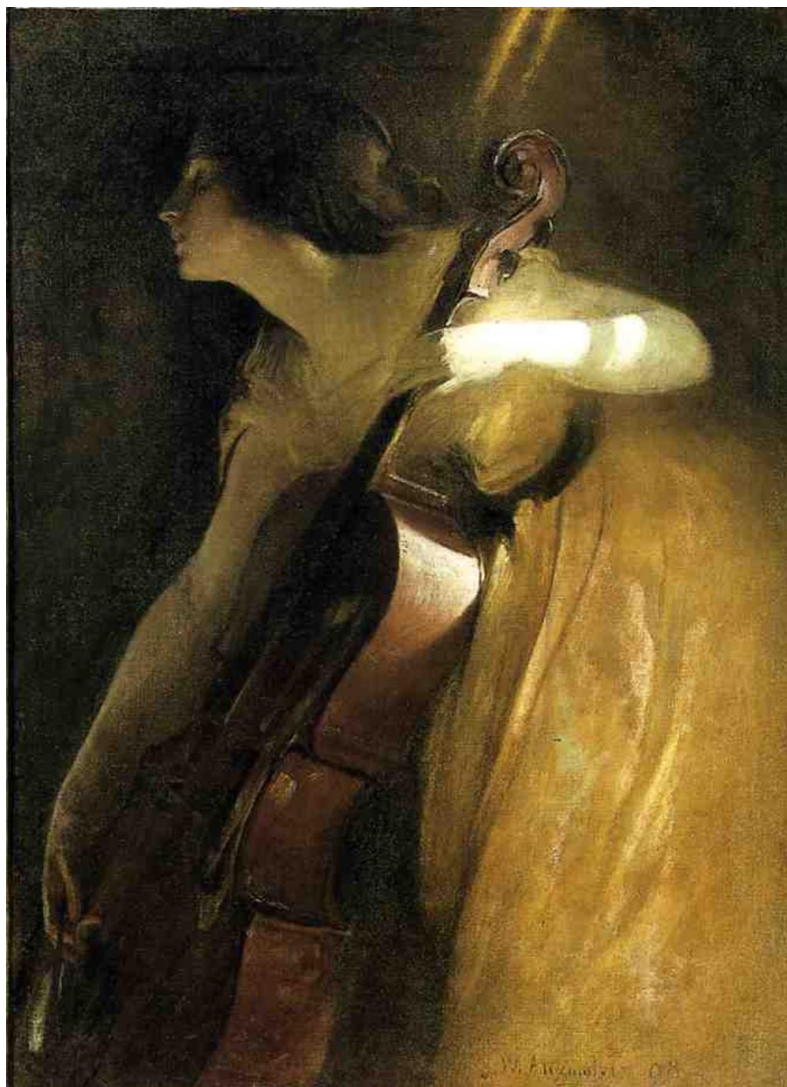
J. W. Alexander: Isabella a hrniec bazalky

J. W. Alexander: Maliari rukopisov (nástenná maľba, Thomas Jefferson Building, Washington, 1896)

J. W. Alexander: Chvíľka nečinnosti (19.st.)

J. W. Alexander: Violončelistka (1898)

J. W. Alexander: Kráľovská dcéra ako dievča s ľaliou (1889)

J. W. Alexander: Zelené šaty (1890)

Alexander Macedónsky/Veľký - alebo Alexander III.; starogréč. Ἀλέξανδρος ὁ Τρίτος ὁ Μακεδών/Alexandros ho Tritos ho Makedón – „Alexander III. Macedónsky“; alebo Μεγας Αλεξανδρος/Megas Alexandros – „Alexander Veľký“; perzs. هسثديثي / Iskander – „Alexander“; gréc. Αλεξανδρος/Alexandros – „ochranca mužov“

http://it.wikipedia.org/wiki/Alessandro_Magno

<http://es.wikipedia.org/wiki/Alejandr%C3%ADa>

[http://www.webumenia.sk/web/guest/graphic/-](http://www.webumenia.sk/web/guest/graphic/-/staticresults?orderBy=DATING_ASC&items=14&query=&layout=gridLayout&images=true&searchFor=data&page=4)

[/staticresults?orderBy=DATING_ASC&items=14&query=&layout=gridLayout&images=true&searchFor=data&page=4](http://www.webumenia.sk/web/guest/graphic/-/staticresults?orderBy=DATING_ASC&items=14&query=&layout=gridLayout&images=true&searchFor=data&page=4)

http://en.wikipedia.org/wiki/Category:Legendary_Alexander_the_Great

www: Alexander sa narodil 356 pr.Kr. ako syn Filipa II., kráľa Macedónie, a jeho ženy Olympiady z Epiru; veľa podrobností z jeho života, najmä detstva sú iba legendy, napr. *Plutarchos* (†127) tvrdil, že skutočným otcom Alexandra bol sám *Zeus* a nie Filip, ktorý sa bál svojej manželky a jej sklonu „spať s hadmi“; takisto píše, že Filip a *Olympias* mali sny, ktoré im *veštec* - *Aristander* z *Taklmesu* vyložil tak, že ich čaká narodenie dieťaťa s charakterom *leva* (Olympii sa snívalo o hlasnom hrome a blesku udierajúcom do jej lona, Filipovi zasa ako zapečatuje jej lono pečatou leva); matka *Olympias* navyše pochádzala priamo od *Achilla*; v deň, keď sa Alexander narodil, bol

tiež podpálený slávny Artemidin chrám v Efeze (pozri *artemision*), z čoho sa usudzovalo, že tento deň plodil veľké *nešťastie* a veľkú pohromu pre celú *Áziu*; takisto čiastočne vybájený je príbeh o tom, že Alexander v mladosti skrotil svojho koňa *Bukefala*, čo sa nikomu inému nepodarilo; koňa skrotil, lebo si všimol, že s bojí tieňa jeho otca, a tak ho obrátil smerom k slnku; potom mu Filip povedal, aby išiel a našiel si miesto vhodné jeho kráľovstva, lebo Macedónia preňho nie je dosť veľká

Beliana: (†323pr.Kr.); macedónsky kráľ a tvorca najväčšej starovekej ríše; jeho otcom bol kráľ Filip II. Macedónsky; ešte počas otcovho života porazil odbojných *Trákov*; po otcovom zavraždení dal zabiť možných uchádzačov o trón a sám sa na sneme gréckych štátov v *Korinte* dal vyhlásiť za nového hegemóna spolku a vodcu spojených macedónsko-gréckych vojsk v boji proti *Perzskej ríši*; na jar 334 pr.Kr. začal výpravu proti Peržanom, oslobodil od ich nadvlády *iónske* mestá, vo vnútrozemí vo *frygickom* meste Gordion rozriešil problém s *gordickým uzlom*, ktorý podľa *veštby* otváral cestu k nadvláde nad *Áziou*; 333pr.Kr. sa stretol s perzským kráľom *Dáreiom III* a porazil ho pri rieke Issos; cez *Feníciu* sa dostal do *Egypta*, kde založil mesto *Alexandria*; v Egypte bol víťaný ako osloboditeľ a v *Amónovej* veštiarni v oáze Siva ho vyhlásili za potomka *faraónov* a za boha (pozri *havran* - Biedermann); po smrti kráľa Dáreia, ktorého Alexander stále prenasledoval a ktorého nakoniec zabili jeho vlastní satrapovia, sa Alexander stal nástupcom a vládcom *Perzskej ríše*; počas svojej vlády sa usiloval o organizáciu *Rímskej ríše*, sám prijímal kráľovské pocty (pozri *proskynéza*, *diadém*) a podľa vzoru egyptských faraónov a perzských kráľov sa dal uctievať ako boh (pozri *apoteóza*); usiloval sa o zblíženie gréckeho a perzského obyvateľstva, v hospodárstve sa venoval zakladaniu *miest* (založil viac ako 30 *Alexandrií*); počas pobytu v *Babylone* pripravoval ďalšiu výpravu na východ, ale nakoniec zomrel ako 33 ročný na maláriu (pozri *Kristové roky*); jeho telo bolo prevezené do Egypta a údajne pochované v *Alexandrii*, no hrobku sa nikdy nepodarilo objaviť; Alexandrove výboje znamenali začiatok novej epochy starovekých dejín, *helenizmus*; pozri *citronovník*

www: Alexandra uznávajú ako legendárneho hrdinu v Európe a väčšine západnej a strednej Ázie, kde je známy ako Iskander (perzs. Veľký); pre *zoroastrizmus* je však človekom, ktorý zničil ich prvú veľkú ríšu a mesto *Persepolis*; staroveké pramene buď Alexandra glorifikujú alebo úplne zhadzujú; kritizujú jeho megalomániu po *Gaugaméle*, odsudzujú vraždu priateľa Kleita, popravu Filota a generála Parmeniona atď.; moderné západné hodnotenie kolíše medzi uctievaním hrdinu a triezvou skepsou a pokusom o rekonštrukciu Alexandrovho sebaužímania ako „homérského hrdinu“; vcelku sa názor na jeho osobnosť pohybuje medzi bohom inšpirovanou misiou s cieľom zjednotiť ľudský rod, až po presvedčenie, že Alexander bol starovekým ekvivalentom Napoleona či Hitlera, teda megalomana zahľadeného do predstavy ovládnutia sveta; je uznávaná, hoci dnes korigovaná, jeho vojenská genialita; problematický zostáva jeho vzťah k podmanenému obyvateľstvu a aspekt jeho zbožšťovania; pozri *Roman d'Alexandre*, *Khamsa (Quintet)*

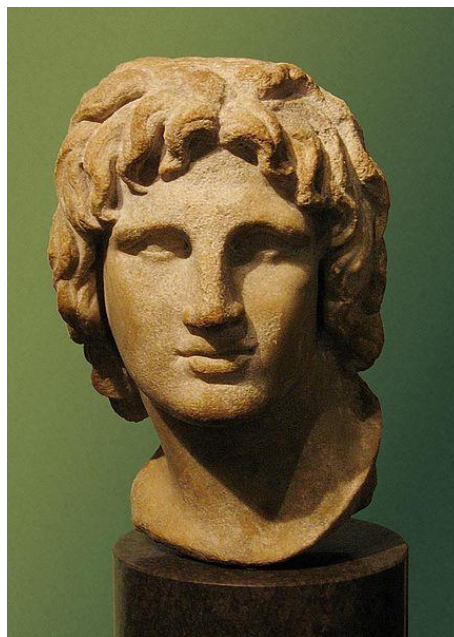
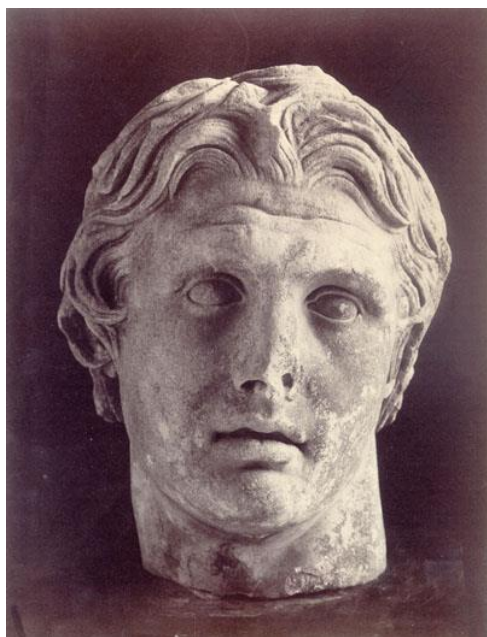
J. Hybbenová: v legende o Alexandrovi Veľkom sa objavujú kresťanské prvky: *Duch Svätý* mu zjavil tajomstvo *Svätej Trojice*; *islam* mu zas v jednej zo *súr* Koránu prisúdil božský titul Iskander; v 12.st. inšpiroval *trubadúrov* západnej civilizácie a „Život vládcu sveta“ opisuje boj tohto Macedónčana s *rytiermi Okrúhleho stola*; Montaigne v 16.st. a Montesquieu v 18.st. vzdali úctu dobyvateľovi, ktorému neskôr sám *Napoleon* zasvätil kult, ktorého svedectvom bol „Memoár svätej Heleny“; pozri *Roman d'Alexandre*

www v súvislosti s heslom *Dhul-Qarnayn*: Dhul-Qarnayn je postava z *Koránu*; popisovaný ako veľký a spravodlivý vládca, ktorý postavil múr zadržávajúci *Goga a Magoga*, s ktorými sa stretol na svojej ceste na východ; identifikácia Dhul-Qarnayna v historickom kontexte nie je jasná; zvyčajne je identifikovaný ako Alexander Veľký; niektorí moderní učitelia ho spájajú s byzantským cisárom Herakleiom, ktorý bol svojimi súčasníkmi oslavovaný ako „druhý Alexander“; pozri *Roman d'Alexandre*

-s postavou Alexandra Veľkého je spojený mýtus Alexandra a morskej panny; podľa alexandrovskej romantiky, ktorá vychádza z legiend z 3.st. ale pretrváva celý stredovek, sa jednému z Alexandrových vojakov podarilo nájsť živú a mŕtvu vodu počas expedície, ale neprezradil tajomstvo Alexandrovi, aby sa mohol stať nesmrteľným; neskôr sa populárny príbeh menil; Alexander naberal vodu šálkou a jeho sestra Solún (meno dostala podľa gréckeho mesta) vodu vypije alebo ju náhodou rozleje; Alexander je v zlosti nadáva, aby sa stala napoly ženou a napoly rybou; Solun potom žije v mori a pýta sa námorníkov, či je Alexandre stále nažive; ak

námorníci odpovedajú „je nažive a kraľuje a dobýva svet“, prepustí ich a dovolí im pokračovať v ceste; ak urobia chybu a povedia, že je mŕtvy, v zúrivosti potopí ich loď; ponaučenie z príbehu: ľudia by mali rešpektovať more a podriaďiť sa jeho rozmarom, inak jeho arogancia ohrozí ich život; pozri *Roman d'Alexandre*

<https://www.flickr.com/photos/28433765@N07/14144167953/in/photostream/> (z románu *Príbehy kráľa Alexandra*)

Alexander Macedónsky (antická busta)

Alexander Macedónsky (helenistická busta, Alexandria, Egypt, 2.-1.st.pr.Kr.)

Darius III (uprostred) bojuje s Alexandrom v bitke pri Gaugaméle (mozaika z Domu Faunov v Pompejach, 1.st.pr.Kr.)

Islamská obradná panvica s apoteózou Alexandra Veľkého (cloisoné smalt, bronz a zlatý drôt, Anatólia, 1114-1144)

M. Wolgemut, W. Pleydenwurff, H. Schedel: Alexander Veľký (Norimberská kronika, 1493)
M. Wolgemut, W. Pleydenwurff, H. Schedel: Osmanský Turek (Norimberská kronika, 1493)

A. Altdorfer: Bitka Alexandra Veľkého s Dareiom III. r. 333pr.Kr. (bitka pri Issu, 1529)

F. Primaticcio: Alexander krotí Bucefala (pol. 16.st.)

P. Veronese: Dáreova rodina pred Alexandrom (16.st.)

J. van Winghe: Alexander Veľký pri maľovaní Campaspe Apellesom (16.st.)

G. B. Langetti: Diogenes a Alexander (1635)

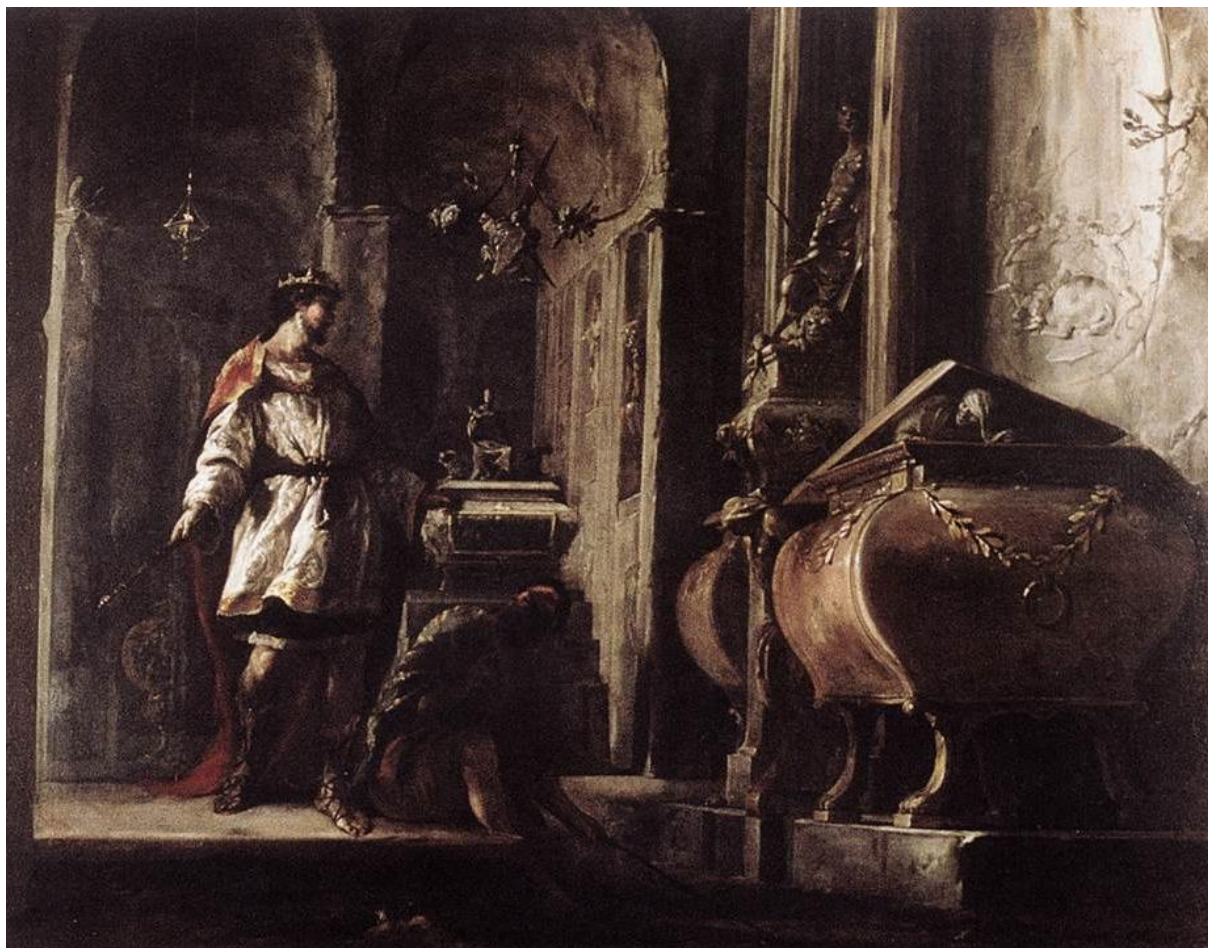
A. Collaert podľa M. de Vos: Alexander Veľký (16.-17.st.)

Francúzsky autor: Alexander Veľký a rodina perzského kráľa Dareia III. (medirytina, 17.st.)

A. Molinari: Dáreova rodina pred Alexandrom (1690)

J. H. Schönfeld: Alexander Macedónsky pri rakve Achilla (1630)

E. Le Sueur: Alexander a jeho lekári (1648-1649)

J. Brueghel st.: Bitka pri Issu (17.st.)

C. de Vos: Alexander a Diogenes (17.st.)

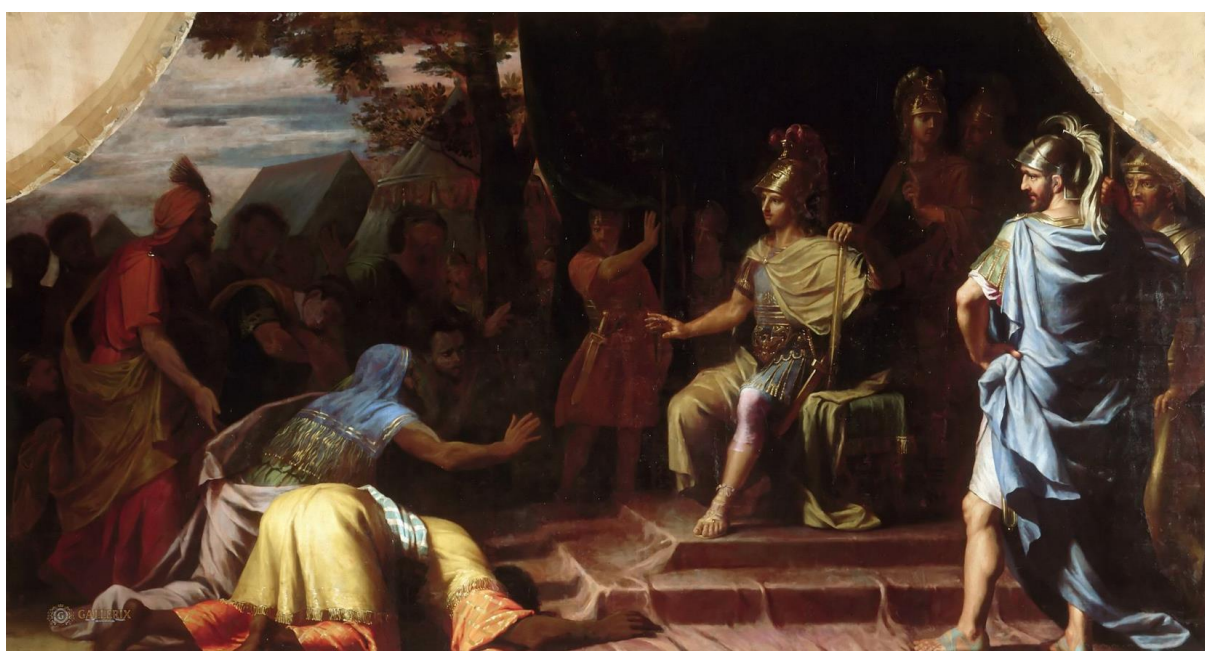
Taliansky maliar z 1. polovice 18.storočia, Pannini-okruh autora: Alexander Veľký a Diogenes (1730-1750)

Sebastiano Conca: Alexander v chráme v Jeruzaleme (1736)

S. Leclerc: Cnosť predstavuje hrdinov alebo Alexandrov vstup do Babylonu (rytina, 1696)

J.-B. de Champaigne: Alexander Veľký prijíma správu o smrti seba upálením indického gymnosophistu Calanusa (1672)

A. J. Prenner, J. A. Marienhof: Alexander pred hrobom Achillovým (lept, 1710-1750)

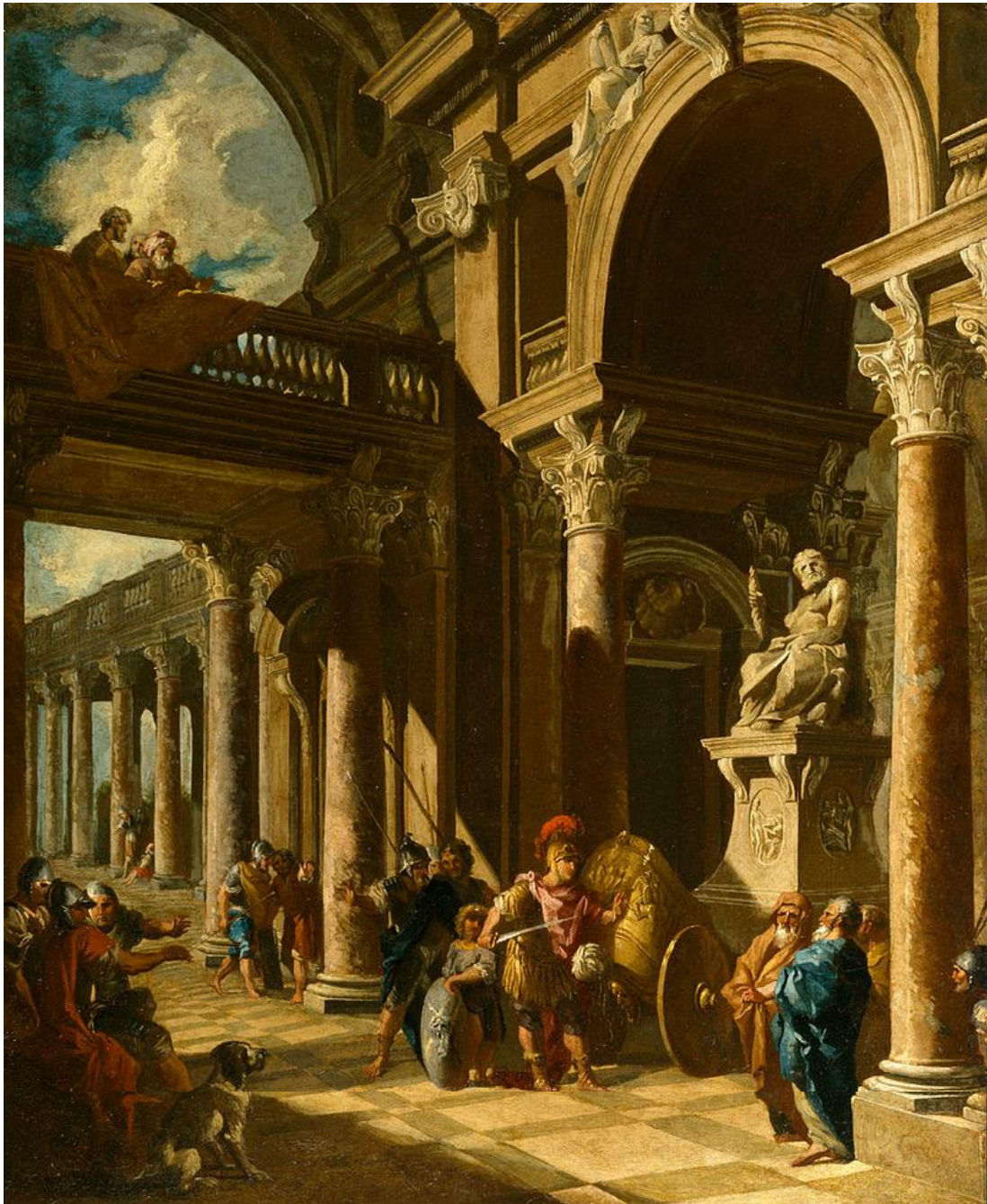
P. van Gunst: Vstup do Babylonie (rytina, pred 1724)

G. B. Tiepolo: Alexander Veľký pri portrétovaní pani Campaspe maliarom Apellom (18.st.)

G. Gandolfi: Filozof Diogenes a Alexander Macedónsky (1792)

G. P. Pannini: Alexander Veľký rozsekol gordický uzol (18.st.)

P.-H. de Valenciennes: Alexander Veľkého pred znesväteným hrobom Kýra Veľkého (1796)

A. Audran, J. Audran podľa Ch. Le Bruna: Bitka Alexandra a Porusa (lept, rytina, 18.st.)

S. Leclerc: Alexandrov vstup do Babylonu (rytina, 1704-1706)

G. Diziani: Dareova rodina pred Alexandrom Veľkým (1740)

P. Costanzi: Alexander Veľký zakladá Alexandriu (18.st.)

G. Simoni: Thais vyzýva Alexandra Veľkého, aby zapálil palác Persepolis (19.st.)